

॥ अथ षोडशोऽध्यायः ॥

राजोवाच ॥ उक्तस्त्वया भूमण्डलायामविशेषो यावदादित्यस्तपति यत्र
यत्र चासौ ज्योतिषां गणैश्चन्द्रमा वा सह दृश्यते ॥ १ ॥

तत्रापि प्रियव्रतरथचरणपरिखातैः सप्तभिः सप्त सिन्धव उपकृताः । यत
एतस्याः सप्तद्वीपविशेषविकल्पस्त्वया भगवन् खलु सूचितः । एतदेवाखिल-
महं मानतो लक्षणतश्च सर्वं विजिज्ञासामि ॥ २ ॥

भगवतो गुणमये स्थूलरूप आवेशितं मनो ह्यगुणेऽपि सूक्ष्मतम आत्म-
ज्योतिषि परे ब्रह्मणि भगवति वासुदेवाख्ये क्षममावेशितुं तडु ह्येतदुरो ऽर्ह-
स्यनुवर्णयितुमिति ॥ ३ ॥

ऋषिरुवाच ॥ न वै महाराज भगवतो मायागुणविभूतेः काष्ठां मनसा
वचसा वाधिगन्तुमलं विबुधायुषापि पुरुषस्तस्मात् प्राधान्येनैव भूगोलकवि-
शेषं नामरूपमानलक्षणतो व्याख्यास्यामः ॥ ४ ॥

यो वा अयं द्वीपः कुवलयकमलकोशाभ्यन्तरकोशो नियुतयोजनविशालः
समवर्तुलो यथा पुष्करपत्रं ॥ ५ ॥

यस्मिन् नव वर्षाणि नवयोजनसहस्रायामान्यष्टभिर्मर्यादागिरिभिः सुवि-
भक्तानि भवन्ति ॥ ६ ॥

एषां मध्य इलावृतं नामाभ्यन्तरवर्षं यस्य नाभ्यामवस्थितः सर्वतः सौवर्णः
कुलगिरिराजो मेरुद्वीपायामसमुन्नाहः कर्णिकाभूतः कुवलयकमलस्य मूर्धनि
द्वात्रिंशत्सहस्रयोजनविततो मूले षोडशसहस्रं तावतान्तर्भूम्यां प्रविष्टः ॥ ७ ॥